

Grzegorz Tomala
Marcin Szymankiewicz

Podatek VAT w jednostkach sektora finansów publicznych

Stan prawny na dzień 1 lipca 2021 r.

ODDK Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa
Gdańsk 2021

Spis treści

Wykaz najważniejszych aktów prawnych	7
Wykaz skrótów	11
Wstęp	13
1. Czynności podlegające opodatkowaniu podatkiem VAT	15
1.1. Czynności podlegające VAT – uwagi wstępne	15
1.2. Dostawa towarów	15
1.3. Świadczenie usług	20
1.4. Wewnątrzspółnotowe nabycie towarów	24
1.5. Wewnątrzspółnotowa dostawa towarów	24
1.6. Eksport towarów	26
1.7. Import towarów	27
1.8. Import usług oraz dostawa, dla której podatnikiem jest nabywca	28
1.9. Świadczenie usług i dostawa towarów poza terytorium kraju	30
1.10. Czynności niepodlegające VAT	31
1.10.1. Aport składników majątku do spółki komunalnej	31
1.10.2. Opłaty pobierane przez gminy z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości	35
1.10.3. Opodatkowanie VAT czynności nielegalnego poboru wody i nielegalnego odprowadzania ścieków	37
2. Definicja podatników VAT z uwzględnieniem podmiotów zaliczanych do jednostek sektora finansów publicznych	39
2.1. Podmioty zaliczane do sektora finansów publicznych	39
2.2. Podatnicy podatku VAT w sektorze finansów publicznych	40
2.3. Zwolnienie podmiotowe w jednostce sektora finansów publicznych	46
3. Prezentacja jednostek sektora finansów publicznych z uwzględnieniem ich roli jako podatnika podatku VAT	47
3.1. Organy władzy publicznej, organy administracji rządowej, organy kontroli państwowej i ochrony prawa, sądy i trybunały	47
3.2. Lasy Państwowe	51
3.3. Jednostki samorządu terytorialnego i ich organy oraz związki	52
3.3.1. Czynności niepodlegające opodatkowaniu VAT wykonywane przez jednostki samorządu terytorialnego	54
3.3.2. Opodatkowanie czynności związanych z wieczystym użytkowaniem gruntu	55
3.4. Uczelnie publiczne	61
3.5. Jednostki badawczo-rozwojowe	62
3.6. Samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej	62
3.7. Państwowe lub samorządowe instytucje kultury	66

3.8.	Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i zarządzane przez nie fundusze	69
3.9.	Narodowy Fundusz Zdrowia	69
3.10.	Polska Akademia Nauk i tworzone przez nią jednostki organizacyjne	69
3.11.	Państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorstw, banków i spółek prawa handlowego	70
3.12.	Agencje wykonawcze	71
4.	Ogólne zagadnienia dotyczące opodatkowania jednostek sektora finansów publicznych	73
4.1.	Usługi świadczone przez szkoły na rzecz uczniów i własnych pracowników	73
4.2.	Rada rodziców	79
4.3.	Wewnątrzspółnotowe nabycie towarów	80
4.4.	Import usług	83
4.4.1.	Usługi dotyczące nieruchomości	88
4.4.2.	Usługi wyceny ruchomego majątku rzeczowego oraz usługi świadczone na majątku rzeczowym ruchomym	89
4.4.3.	Usługi w dziedzinie kultury, sztuki, sportu, nauki, edukacji i rozrywki	90
4.5.	Dostawy budynków na rynku wtórnym (po pierwszym zasiedleniu) oraz dostawy towarów używanych	92
4.5.1.	Towary używane	92
4.5.2.	Budynki i lokale	93
4.5.3.	Dostawa gruntów niestanowiących terenów budowlanych	99
4.5.4.	Dzierżawa gruntów na cele rolnicze	101
4.6.	Wybrane zwolnienia z VAT	102
4.6.1.	Zakwaterowanie w bursach, internatach i domach studenckich	102
4.6.2.	Usługi pomocy społecznej	103
4.6.3.	Opieka nad dziećmi w żłobkach	105
4.6.4.	Zwolnienie podmiotowe	105
5.	Termin powstania obowiązku podatkowego	107
5.1.	Zasady ogólne	107
5.2.	Obowiązek podatkowy połączony z wystawieniem faktury na rzecz innego podatnika	118
5.3.	Obowiązek podatkowy połączony z wystawieniem faktury za tzw. czynności masowe	123
5.4.	Zaliczki	126
5.5.	Metoda kasowa	127
5.6.	Metoda kasowa dla małych podatników	128
5.7.	Nabycia i dostawy wewnątrzspółnotowe	131
5.8.	Import usług	133
5.9.	Import towarów i pozostałe czynności	135
6.	Podstawa opodatkowania	137
6.1.	Podstawa opodatkowania ustalana według zasad ogólnych	137
6.2.	Dotacje, subwencje, dopłaty uwzględniane w podstawie opodatkowania	139
6.3.	Należności publicznoprawne doliczane i wyłączane z podstawy opodatkowania	141

6.4.	Koszty dodatkowe doliczane do podstawy opodatkowania	142
6.5.	Refakturowanie mediów	145
6.6.	Wyłączenia z podstawy opodatkowania	148
6.7.	Dostawa towarów oraz świadczenie usług bez pobrania należności	149
6.8.	Dostawy budynków	150
6.9.	Wyłączenie nieruchomości	151
6.10.	Zmniejszenia podstawy opodatkowania	153
6.10.1.	Rozliczenie faktur korygujących „in minus” do 31 grudnia 2020 r.	153
6.10.2.	Rozliczenie faktur korygujących – zmiany od 2021 r.	157
6.10.3.	Rozliczenie faktury korygującej „in plus”	161
6.10.4.	Regulacje przejściowe dotyczące rozliczania faktur korygujących	164
6.10.5.	Korygowanie podstawy opodatkowania dla sprzedaży zaewidencjonowanej w kasie fiskalnej	165
6.10.6.	Korygowanie podstawy opodatkowania w sytuacji braku kasy fiskalnej oraz faktury	170
6.11.	Podstawa opodatkowania dla wewnątrzspółnotowego nabycia towarów	170
6.12.	Import towarów	172
6.13.	Import usług	173
6.14.	Pozostałe czynności	174
6.15.	Szacowanie podstawy opodatkowania	174
7.	Odliczenie podatku naliczonego	175
7.1.	Zakres i terminy odliczenia podatku naliczonego	175
7.1.1.	Promocja gminy	181
7.1.2.	Źródło finansowania zakupionych towarów i usług a prawo do odliczenia	190
7.2.	Definicja podatku naliczonego	190
7.3.	Wydatki związane z pojazdami samochodowymi	191
7.3.1.	Korekta kwoty podatku naliczonego odliczonej przy nabyciu, imporcie lub wytworzeniu pojazdu	204
7.4.	Wyłączenia prawa do odliczania podatku naliczonego	206
7.5.	Termin odliczenia podatku	211
7.5.1.	Otrzymanie faktury korygującej a zmniejszenie podatku naliczonego	222
7.6.	Stosowanie prewskaznika (proporcji wstępnej) przy rozliczaniu podatku VAT przez jednostki sektora finansów publicznych	227
7.6.1.	Podatek naliczony obliczany prewskaznikiem	228
7.6.2.	Sposoby (metody) ustalenia prewskaznika	234
7.6.3.	Sposób określenia prewskaznika w jednostkach publicznych wskazanych w rozporządzeniu Ministra Finansów	235
7.6.4.	Ustawowe metody obliczania prewskaznika	275
7.7.	Częściowe odliczenie podatku naliczonego	285
7.8.	Prewskaznik a struktura sprzedaży	293
7.9.	Korekty podatku związane ze zmianami wskaźników do odliczenia podatku nali- czonego	294
7.9.1.	Korekta roczna prewskaznika	294
7.9.2.	Korekta podatku naliczonego	298
7.10.	Dwie korekty podatku naliczonego w przypadku stosowania prewskaznika i proporcji sprzedaży	313

---

8. Zwrot podatku	317
8.1. Zwrot podatku – uwagi wstępne	317
8.2. Zwrot podatku naliczonego jednostkom dokonującym nabycia (importu) towarów lub usług finansowanego ze środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej oraz warunki i tryb dokonywania tego zwrotu	320
9. Ulga na złe długi	327
9.1. Ulga na złe długi u wierzyciela	327
9.2. Ulga na złe długi u dłużnika	329
10. Mechanizm podzielonej płatności w jednostkach sektora finansów publicznych	333
11. Dokumentacja czynności podlegających opodatkowaniu VAT	357
11.1. Faktury – treść i termin wystawiania	357
11.2. Przeliczanie kwot z faktur wystawianych w walutach obcych	369
11.3. Terminy wystawiania faktur	371
11.4. Faktury i noty korygujące oraz duplikaty faktur	373
11.5. Faktury uproszczone	380
11.6. Faktury wystawiane przez nabywcę i podmioty zewnętrzne	387
11.7. Faktury elektroniczne	388
11.7.1. Elektroniczne fakturowanie w zamówieniach publicznych	389
11.8. Treść faktury w związku z centralizacją jednostek samorządowych	396
11.9. Błędy formalne na fakturze a prawo do odliczenia VAT	399
11.10. Faktury VAT RR	401
11.11. Kasy rejestrujące (fiskalne)	403
11.11.1. Zwolnienia z ewidencji za pomocą kas fiskalnych	404
11.11.2. Ewidencja sprzedaży prowadzona za pomocą kasy rejestrującej	410
11.11.3. Kasy on-line	414
11.11.4. Ulga na zakup kasy fiskalnej	421
11.11.5. Kasy wirtualne	424
12. Ewidencje dla podatku VAT	425
13. Deklaracje dla podatku VAT i JPK_VAT	427
13.1. Deklaracje podatkowe	427
13.2. Informacje podsumowujące	432
13.3. JPK_VAT w jednostkach sektora finansów publicznych	433
14. Terminy zapłaty podatku	457
15. Rejestracja dla podatku VAT	461
15.1. Rejestracja dla czynności krajowych	461
15.2. Centralny rejestr podatników VAT (tzw. biała lista)	465
15.3. Rejestracja dla czynności wewnątrzspółnotowych	467